

माई नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड:२

संख्या :१३

प्रमाणित मिति २० ७६ माघ २६

भाग २

शैक्षिक गुणस्तर सुधार कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि २०७६

माई नगरपालिका इलाम ,

शैक्षिक गुणस्तर सुधार कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि २०७६

नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति : २०७६/...../...

नगर स्तरीय शैक्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयनमा एकरूपता कायम गरी शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्न स्थानीय सरकार संचालन ऐन शिक्षा ऐन २०७४ को दफा ११(ज) को १४ मा भएको व्यवस्था अनुसार कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि एक कार्यविधि आवश्यक भएकाले यो कार्यविधि तयार गरी लागू गरिएको छ ।

खण्ड १ कार्यक्रमको परिचय

पृष्ठभूमि:

सरकारी विद्यालयहरूको हालको शैक्षिक गुणस्तरलाई विश्लेषण गर्दा कमजोर रहेको पाईन्छ । प्रार्थमिक तह पुरा गरेका बालबालिकाको शैक्षिक स्तर मापन गर्दा नेपाली भाषा समेत शुद्ध पढन र लेख्न नसकेको अवस्था विद्यमान छ । यो हुनुमा विद्यालयको व्यवस्थापकीय पक्ष कमजोर, शिक्षक दरबन्दीको अभाव, अनुगमन मूल्याङ्कनको कमी र सरोकारवालाको विद्यालयप्रतिको चासो कम रहेको भनाई सबैतिरबाट सुन्न पाईन्छ । माई नगरपालिकाभित्रका अधिकांश विद्यालयमा यो समस्या विगत केही बर्षदेखि रही आएको अवस्था छ । यस अघि विद्यालय शिक्षाको अनुदान शिक्षा कार्यालय माफत निकास भई कार्यान्वयन हुने गरेको भएपनि स्थानीय तहको निर्वाचन भई स्थानीय सरकार गठन भए पश्चात् आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षाको रेखदेख, संचालन, अनुगमन र व्यवस्थापन गर्ने अधिकार स्थानीय सरकारमा हस्तान्तरण भएको अवस्था विद्यमान छ ।

हाल माई नगरपालिकाभित्र केही विद्यालयहरू निजी स्रोतमा विभिन्न तहमा संचालित छन् । स्थानीय अभिभावकबाट विद्यालयलाई संचालन गर्न आर्थिक स्रोत जुटाउन सक्ने अवस्था छैन । यसअघि विद्यालय क्षेत्र सुधार कार्यक्रमले दरबन्दी नभएका विद्यालयलाई प्रति विद्यार्थी एकाइ लागतका आधारमा शिक्षक व्यवस्थापन अनुदान दिई शिक्षकको व्यवस्था गरी संचालनमा रहेको भएता पनि विगत बर्षदेखि विद्यालय क्षेत्र विकास भई कार्यक्रम लागू भई सो अनुदान कटौती हुन गई शिक्षक व्यवस्थापनमा उक्त विद्यालयहरूलाई कठिन भएको अवस्था छ । शिक्षक दरबन्दी मिलानको काम सकिएको छ । भूगोल र नक्साङ्कनको आधारमा यस्ता विद्यालयहरू बन्द गर्न सकिने अवस्था समेत छैन । त्यसैले यस्ता विद्यालयलाई तत्काल केही अनुदान दिई गुणस्तर कायम गर्दै विद्यालय संचालन गराउनु पर्ने दायित्व स्थानीय सरकारलाई आई परेको देखिन्छ ।

गुणस्तर सुधार गर्न सरोकारवालाहरूको चासो बढाउनु पर्ने र जन प्रतिनिधिहरूले विद्यालयमा अनुगमन गरी सुशासन कायम गर्न पहल गर्नुपर्ने देखिन्छ । सरोकारवालाहरूसँगको अन्तरक्रिया, समिक्षा, छलफल र शैक्षिक योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन सके आगामी दिनहरूमा शैक्षिक सुधार हुँदै जाने अवस्था हुन्छ । तसर्थ: विद्यालय शिक्षाको शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्न माई नगरपालिकाबाट स्वीकृत शैक्षिक गुणस्तर कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि यो कार्यविधि जारी गरिएको छ ।

कार्यक्रम कार्यान्वयनको उद्देश्यहरू:

यो कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्यहरू यस प्रकार रहेका छन् ।

- शिक्षक दरबन्दी न्यूनतम भन्दा कम भएका विद्यालयमा शिक्षक व्यवस्थापन गरी शैक्षिक स्तरमा सुधार गर्नु ।
- दरबन्दी मिलान नभएसम्म विद्यालयहरूमा शिक्षक अभाव न्यूनीकरण गर्नु,
- विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तरमा निर्धारित मापदण्ड कायम गर्नु ।
- जनप्रतिनिधिहरूको विद्यालयप्रतिको अपनत्वमा बढोत्तरी गर्नु ।

- विद्यालय अनुगमन गरी सुधारका लागि सुझाव प्रदान गर्नु ।
- वार्षिक समिक्षा माफत अवस्था विश्लेषण गरी नयाँ योजनाको तयारी गर्नु ।
- आधारभूत तहको परीक्षालाई व्यवस्थित र मर्यादित ढंगबाट संचालन गरी परीक्षा प्रणालीमा सुधार गर्नु ।
- विद्यालयको समग्र पक्षको सुधार गरी सिकाइ उपलब्धी वृद्धि गर्नु ।

कार्यक्रम कार्यान्वयन पश्चातको अपेक्षित उपलब्धी :

यो कार्यक्रम कार्यान्वयन पश्चात देहाय बमोजिमको उपलब्धी हासिल हुनेछ ।

- शिक्षक अभावको अवस्थामा न्यूनिकरण हुनेछ ।
- शैक्षिक गुणस्तरमा सुधार हुनेछ ।
- विद्यालयप्रति सरोकारवालाहरुको चासो बढ्नेछ ।
- विद्यालयमा पारदर्शिता र जवाफदेहिताको मात्रात्मक वृद्धि हुनेछ ।
- शैक्षिक तथ्याङ्क र अभिलेखको व्यवस्थापन हुनेछ ।
- आधारभूत तहको परीक्षा व्यवस्थित रूपमा संचालन हुनेछ ।
- नगर शिक्षा योजना तयारी हुनेछ ।
- विद्यालयको भौतिक पक्षमा सुधार हुनेछ ।
- विद्यार्थीको सिकाइ स्तरमा वृद्धि हुनेछ ।
- विद्यालयको समग्र पक्षको सुधार हुनेछ ।
- नगरको शैक्षिक गुणस्तरमा वृद्धि हुनेछ ।

खण्ड २

कार्यक्रमका क्रियाकलाप र कार्यान्वयन विधि

विद्यालय शैक्षिक गुणस्तर सुधारको कार्यक्रमभित्र तपसिलमा उल्लेखित क्रियाकलापहरु रहेकाले कार्यान्वयन विधि देहाय बमोजिम हुनेछ ।

१. शिक्षक दरवन्दी कम भएका उल्लेखित विद्यालयलाई शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि शिक्षक व्यवस्थापन अनुदान कार्यक्रम (प्रा.वि., नि.मा.वि. र मा.वि. तह)
 - ऐन तथा नियमावलीले तोकेको भन्दा कम तहगत शिक्षक भएका विद्यालयलाई यस्तो अनुदान उपलब्ध गराइनेछ ।
 - ऐन तथा नियमावलीले तोकेको योग्यता पुरा भएका व्यक्तिलाई विद्यालयले शिक्षक नियुक्त गर्नुपर्नेछ ।
 - शिक्षक नियुक्त गरेको काराजात पेश भएपछि मात्र अनुदान निकास हुनेछ ।
२. विद्यालयहरुलाई अनुदान प्रोत्साहन
 - अंग्रेजी माध्यममा पढाइ हुने, स्थानीय भाषा पढाइ हुने विद्यालयका शिक्षक, माथिल्लो तहमा अध्यापन गर्ने शिक्षक, लियन/सट्टा शिक्षक, न्यून दरवन्दी भएका विद्यालयलाई तथा विद्यालय कर्मचारी र स.का. हरुका लागि अनुदान दिन सकिनेछ ।
 - यस्ता शिक्षक कर्मचारीहरुको प्रक्रियागत नियुक्ति भएको काराजात पेश गर्नुपर्ने छ ।
 - विद्यालयलाई प्राप्त अनुदान शिक्षक व्यवस्थापन, तालिम, शैक्षिक सामग्री व्यवस्थापन, परीक्षा, पुरस्कार/प्रोत्साहन आदि शीर्षकमा वि.व्य.स. को स्पष्ट निर्णयका आधारमा मात्र खर्च गर्नु पर्नेछ ।

३. शिक्षक दरवन्दी मिलानका लागि अभिलेख व्यवस्थापन तथा बैठक संचालन:
 - नगरपालिकाभित्रको शिक्षा शाखाले विद्यालय तथ्याङ्कको आधारमा शिक्षक विद्यार्थी अभिलेख तयार गरी शिक्षा समितिको बैठकमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
 - बैठकको निर्णय अनुसार अन्य काम समेत गर्नुपर्नेछ, सो काम गरी रिपोर्ट तयार गरेवापत आवश्यक रकम खर्च गर्नुपर्नेछ ।
 - बैठक भत्तामा समेत रकम खर्च गर्न सकिनेछ । रिपोर्ट तयार गर्दा विद्यालय अनुगमन गर्नु पर्ने भएमा यातायात खर्च समेत लिन सकिनेछ ।
४. शैक्षिक तथ्याङ्क व्यवस्थापन :
 - विद्यालयको शैक्षिक तथ्याङ्कलाई IEMIS मार्फत व्यवस्थित गर्न तालिम, विद्यालयबाट तथ्याङ्क संकलन र रिपोर्ट तयारी गर्नुपर्ने छ । उक्त तोकिएको रकम उल्लेखित काममा खर्च गर्नुपर्नेछ ।
५. विभिन्न समिति, कार्यदल र प्रतिनिधिहरूसँग समन्वय बैठक र अन्तरक्रिया
 - विद्यालय प्र.अ., वि.व्य.स., अभिभावक र जनप्रतिनिधिबीच अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्नेछ ।
 - शिक्षाका पेशागत संगठन तथा शिक्षक महासंघ समन्वयका लागि बैठक तथा अन्तरक्रिया संचालन गर्नुपर्नेछ ।
 - संचारकर्मीसँग शैक्षिक विकासका लागि अन्तरक्रिया समेत संचालन गर्न सकिने छ ।
६. आधारभूत तहको परीक्षा व्यवस्थापन, संचालन र परीक्षा प्रणाली सुधार:
 - परीक्षालाई नि:शुल्क र मर्यादित रूपमा सम्पन्न गर्न कार्यविधि बनाई लागु गर्नुपर्नेछ ।
 - प्रश्नपत्र निर्माण, उत्तरपुस्तिका परीक्षणमा स्तरीयता कायम गर्नुपर्नेछ ।
 - परीक्षा केन्द्र कायम गरी मर्यादित रूपमा परीक्षा सम्पन्न गर्नुपर्नेछ ।
 - अभिलेखीकरणलाई व्यवस्थित गर्नुपर्नेछ ।
 - प्रमाणपत्र स्तरीकृत रूपमा वितरण गर्नुपर्नेछ ।
 - परीक्षा प्रणालीमा समायानुकूल सुधारका क्रियाकलाप समेत समाविष्ट गरिनेछ ।
७. विद्यालय शैक्षिक सुधारका लागि सहितको सूचकमा आधारित अनुगमन:
 - अनुसूची १ मा उल्लेखित सूचक सहितको अनुगमन फाराम प्रयोग गरी नगर र वडाका जनप्रतिनिधि, प्रशासकीय अधिकृत, शिक्षा अधिकृत र स्रोतव्यक्तिहरूको टोलीले विद्यालयमा सघन अनुगमन गर्नुपर्नेछ ।
 - विद्यालयलाई आवश्यक सुधार गर्न निर्देशन दिनुपर्नेछ ।
 - अनुगमन पश्चात् नगरपालिकाले विद्यालयको अवस्था भल्कने एक प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्नेछ ।
८. शैक्षिक गतिविधिको आवधिक लेखाजोखा, समिक्षा र मूल्याङ्कन
 - वडागत रूपमा सरोकारवालाको भेला गरी आवधिक रूपमा लेखाजोखा गर्नु पर्नेछ ।
 - आवधिक समिक्षाबाट उठेका मुद्दाहरूलाई मूल्याङ्कन गरी योजना निर्माणमा समावेश गर्नु पर्नेछ ।
 - तत्काल गर्ने सुधारका कार्यहरू अबलम्बन गराउनु पर्नेछ ।
९. बालविकास केन्द्रको व्यवस्थापन र सिकाइ वातावरणमा सुधार:
 - बालविकास भवन निर्माण, भवन मर्मत, बसाइ व्यवस्थापन र शैक्षिक सामग्री व्यवस्थापन लगायतका क्रियाकलापहरू सम्पन्न गर्नु पर्नेछ ।
 - वि.व्य.स. को निर्णय अनुसार कार्यक्रम छनौट गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्नेछ ।

१०. बालविकासका शिक्षिकाको शैक्षिक सामग्री निर्माण र शिक्षण सिकाइ सीप विकास तालिम:

- नगर शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखाले तोकेको स्थानमा हुनेछ ।
- नवप्रवेशी शिक्षिका र तालिम अप्राप्तलाई छनोट गरी तालिममा सहभागी गराउनुपर्नेछ ।
- तालिममा सिकेका कुरा कक्षाकोठामा अनिवार्य रूपमा प्रयोगमा ल्याउनुपर्नेछ ।

११. शैक्षिक भ्रमण कार्यक्रम :

- सिकाइ उपलब्धि वृद्धि गर्न नयाँ सीप र रणनीति खोजीका लागि विद्यालयको समूह बनाई राम्रा विद्यालयको अभ्यास अवलोकन गर्न अन्तर जिल्ला अन्तर नगरपालिकाका उत्कृष्ट विद्यालयहरूमा बर्षेनी न.शि. शाखाको अगुवाईमा शैक्षिक भ्रमण लाने व्यवस्था मिलाउनुपर्नेछ ।
- शैक्षिक भ्रमण पश्चात् सिकेका कुरा विद्यालयमा अनिवार्य रूपमा लागू गर्नुपर्नेछ ।

१२. अन्तर विद्यालय नमुना कक्षा प्रदर्शन :

- शिक्षिका शिक्षण सिकाइ एक आपसमा साटासाट गर्न तहगत रूपमा सहपाठी शिक्षकद्वारा अर्को विद्यालयमा गई नमुना पाठ प्रदर्शन गर्नुपर्नेछ ।
- यसको समन्वय नगर शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखाले गर्नेछ ।
- नमुना कक्षा प्रदर्शनमा प्राप्त गरेका राम्रा कुराहरू शिक्षणमा प्रयोगमा ल्याउनुपर्नेछ ।

१३. कोचिङ्ग कक्षा संचालन

- सिकाइ उपलब्धि अत्यन्त न्यून भएका विद्यालयमा अतिरिक्त कक्षाका रूपमा कोचिङ्ग कक्षा संचालन गर्नसक्नेछन् ।
- यो कार्यक्रम सम्पादन गर्ने विद्यालयहरूको कार्यक्रम पश्चात् सिकाइ उपलब्धिको लेखाजोखा गरी प्रतिवेदन अनिवार्य रूपमा नगर शिक्षा शाखामा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- सिकाइ उपलब्धि वृद्धि नभएमा अनुदान दिन बाध्य हुनेछैन ।

१४. विद्यालय सरसफाई

- विद्यालयको हाता, शौचालयको सरसफाई, शुद्ध खानेपानी र छात्राहरूको महिनावारी व्यवस्थापनमा यो क्रियाकलाप संचालन गर्नुपर्नेछ ।

१५. दिवा खाजा व्यवस्थापन:

- गरिब तथा विपन्न समुदायमा रहेका विद्यालयहरूमा बालबालिकाहरूलाई खाजा व्यवस्थापन गर्न टिफिन बक्स खरिद, विद्यालयमा खाजाको व्यवस्था वा खाजाको अनुदान मध्ये जुन कार्य गर्दा नियमित खाजा खाने व्यवस्था हुन सक्छ अभिभावकसँग छलफल गरी खाजा व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ ।
- खाजा खाएको सुनिश्चित गर्न प्र.अ., स्रोतव्यक्ति वा शिक्षा अधिकृतले अनुगमन गरी सुभाव सहितको प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।
- खाजा व्यवस्थापन समिति गठन गरी खजालाई व्यवस्थित गर्नुपर्नेछ ।

१६. नगर शिक्षा शाखा व्यवस्थापन तथा संचालन:

- प्र.अ. बैठक र नगर शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखालाई नगर स्तरमा व्यवस्थित गर्न आवश्यक पर्ने फर्निचर विद्युतीय सामग्रीहरू खरिद गर्नुपर्नेछ ।
- नगर स्तरमा सम्पन्न गर्नुपर्ने प्र.अ. बैठक, नगर शिक्षा योजना तथ्याङ्क व्यवस्थापन अतिरिक्त क्रियाकलाप लगायतका गतिविधि अनिवार्य रूपमा संचालन गर्नुपर्नेछ ।
- स्रोत व्यक्तिले कार्यमूलक अनुसन्धान गरी शैक्षिक समस्या समाधान गर्न पहल गर्नुपर्नेछ ।
- शिक्षा कार्यालयमा आवश्यक पर्ने मसलन्ध व्यवस्थापन समेत गर्न सकिनेछ ।
- शिक्षा कार्यालयको क्षमता विकास सम्बन्धि विभिन्न तालिम संचालन हुनेछ ।

१७. शिक्षकको क्षमता विकास तालिम:

- अंग्रेजी माध्यमबाट शिक्षण गर्ने शिक्षकको लागि तालिम र विषयगत शिक्षक तालिम संचालन गरी शिक्षकको क्षमता विकास गर्नुपर्नेछ ।
- यस्ता तालिम नगर शिक्षा शाखाको संयोजनमा संचालन गर्नुपर्नेछ ।

१८. अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन:

- खेलकूद, हाजिरीजवाफ, वादविवाद, निबन्ध प्रतियोगिता जस्ता अतिरिक्त क्रियाकलाप विद्यालयमा नियमित रूपमा संचालन गर्नुपर्नेछ ।
- अतिरिक्त क्रियाकलापको नगरस्तरीय प्रतियोगिता कम्तिमा बर्षमा एकपल्ट विद्यालयका विद्यार्थीहरूलाई भेला गरी सम्पन्न गर्नुपर्नेछ ।

१९. विद्यार्थी, शिक्षक, वि.व्य.स. तथा अभिभावक सम्मान:

- बर्षमा कम्तिमा एकपल्ट उत्कृष्ट सिकाइ नतिजा हासिल गर्ने प्रा.वि., नि.मा. र मा.वि. तहका कम्तिमा एक एक वटा विद्यालयका उत्कृष्ट नतिजा भएका विद्यार्थी, विषय शिक्षक, वि.व्य.स. र उत्कृष्ट नतिजा हासिल गर्ने विद्यार्थीका अभिभावकहरूलाई नगर स्तरमा भेला बोलाइ समारोहका बीच सम्मान गर्नुपर्नेछ ।
- सम्मानका लागि छनौटका आधारहरू सूचकमा आधारित हुनेछन् ।

२०. सिकाइमैत्री कक्षा व्यवस्थापन:

- कक्षा व्यवस्थापन कमजोर भएका छनौटमा परेका विद्यालयहरूमा यो कार्यक्रम उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।
- विद्यालयले शैक्षिक सामग्री निर्माण, उपकरण खरिद, पाठ्यक्रम र सिकाइ सामग्रीको व्यवस्था र बसाइ व्यवस्थापनमा सुधार गरी सिकाइ मैत्री कक्षा व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ ।

२१. विद्यालय भौतिक सुधार कार्यक्रम:

- भौतिक रूपमा कमजोर भएका विद्यालयमा यो कार्यक्रम उपलब्ध गराइनेछ ।
- विद्यालयको भवन निर्माण, भवन मर्मत, सौचालय मर्मत र घेराबारा निर्माणमा खर्च गरिनेछ ।

२२. सरोकारवालाको क्षमता विकास:

- विद्यालय सिकाइ वातावरण सुधार गरी सुशासन र पारदर्शिता कायम गर्न वि.व्य.स. तथा शिक्षक अभिभावक संघ र बाल क्लबका पदाधिकारीहरूको क्षमता विकासका लागि यो कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- नगर शिक्षा शाखाको संयोजनमा यो तालिम संचालन गर्नुपर्नेछ ।

२३. अभिभावक शिक्षा:

- विद्यार्थी उपस्थितिदर न्यून भएका छनौटमा परेका विद्यालयमा यो कार्यक्रम संचालन हुनेछ ।
- यस्तो तालिमको सहजिकरण नगर शिक्षा शाखा मार्फत हुनेछ ।

२४. भर्ना अभियान:

- हरेक बर्ष नयाँ भर्नाको समयमा यो कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्नेछ ।
- सचेतना गोष्ठी, प्रचारप्रसार र घरदैलो जस्ता कार्यक्रम मार्फत भर्ना अभियान संचालन गर्नुपर्नेछ ।

२५. शैक्षिक सुधारका लागि प्र.अ. सँग करार सम्झौता

- हरेक बर्ष नगर शिक्षा अधिकृतले प्र.अ. लाई तोकिएको सूचक पूरा गराउने गरी करार सम्झौता गर्नुपर्नेछ ।
- बर्षको अन्तमा यसको मूल्याङ्कन गरिनेछ ।

२६. प्रयोगशाला व्यवस्थापन तथा सन्चालन:

- हरेक विद्यालयमा कम्तिमा एउटा विज्ञान, गणित र अंग्रेजीको प्रयोगशाला स्थापना गर्ने गरी यो कार्यक्रम संचालन हुनेछ ।
- यसरी स्थापना गर्दा माध्यमिक देखि प्राथमिक तहतिर संचालन हुनेछ ।
- हालसम्म कुनैपनि प्रयोगशाला नभएको विद्यालयलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखिनेछ ।

२७. सुचना प्रविधिको माध्यमबाट शिक्षण सिकाइ:

- हरेक विद्यालयका कम्तिमा एउटा विज्ञान, गणित र अंग्रेजी विषयको शिक्षणमा सुचना प्रविधिको प्रयोग गरिनेछ ।
- विद्यालयले इन्टरनेट जडान गरी खोजमूलक अनुसन्धान गरी अध्ययन अध्यापनलाई जोड दिनुपर्नेछ ।
- क्रमशः सबै कक्षालाई प्रविधि मैत्री बनाउँदै लैजानुपर्नेछ ।

२८. छात्रवृत्ति वितरण :

- तोकिएका लक्षित समूहका विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्ति प्रदान गर्नुपर्नेछ ।
- छात्रवृत्ति पाउन कम्तिमा ७० प्रतिशत हाजिरी हुनुपर्नेछ ।
- गरिब तथा जेहेन्दार विद्यार्थीहरूलाई थप छात्रवृत्ति उपलब्ध गराइनेछ ।
- छात्रवृत्ति वितरण गर्दा सम्पूर्ण प्रक्रिया पूरा गरी वि.व्य.स. को निर्णयबाट वितरण गर्नुपर्नेछ ।

२९. विद्यालय सुधार योजना निर्माण तथा अध्यावधिक:

- हरेक विद्यालयले आफ्नो अवस्था विश्लेषण गरी पञ्चवर्षीय लक्ष्य सहितको सुधार योजना निर्माण गर्नुपर्नेछ ।
- योजना निर्माण गर्दा सरोकारवालाको भेला गरी स्व-मूल्याङ्कन गरी समूह मूल्याङ्कन मार्फत आवश्यकता पहिचान गरेर निर्माण गर्नुपर्नेछ ।
- हरेक वर्ष योजना कार्यान्वयन अवस्थाको आधारमा अध्यावधिक गर्दै जानुपर्नेछ ।
- एकप्रति विद्यालय सुधार योजना नगर शिक्षा शाखामा अनिवार्य रूपमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

३०. शिक्षण सिकाइ सुधारका निमित्त पद्धति विकास र कार्यान्वयन:

- शिक्षकको विद्यार्थीप्रतिको जिम्मेवारी, पेशागत दायित्व, शिक्षण समयको सुधार र पेशागत विकासका लागि विद्यालय आवश्यकतामा आधारित पद्धति विकास गर्न यो कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- विद्यालयको आवश्यकतामा आधारित प्रक्रिया कार्यान्वयन गरी संचालन गरिनेछ ।

३१. अनौपचारिक तथा निरन्तर सिकाइको कार्यान्वयन

- यो क्रियाकलाप सामुदायिक सिकाइ मार्फत संचालन गरिनेछ ।
- निरक्षर भएका बढाहरूमा साक्षरता अभियान तथा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको व्यवस्थापनमा समेत सुधार गरिनेछ ।

३२. नगर शिक्षा शाखाको व्यवस्थापन र प्रविधिमा सुधार

- नगरपालिका भित्रको नगर शिक्षा शाखालाई भौतिक रूपमा सबल बनाईनेछ ।
- उक्त शाखालाई प्रविधियुक्त बनाईनेछ ।
- सेवाग्राहीले सहज रूपमा सेवा प्राप्त गर्ने वातावरण तयार गरिनेछ ।

३३. विभिन्न समिति तथा कार्यदलको बैठक संचालन

- शिक्षाका ऐन तथा नियमावलीमा तोकिएका समितिको नियमित बैठक संचालन गर्नुपर्नेछ ।
- आवश्यकता अनुसार कार्यदलहरूसँग सहकार्यका लागि बैठक संचालन हुनेछ ।

➤ बैठक संचालन गर्दा खाजा तथा भत्ता समेत व्यवस्था गरिनेछ ।

३४. शसर्त अनुदानको कार्यान्वयन

- नेपाल सरकारले तोकेको शसर्त अनुदान तोकिए बमोजिम खर्च गर्नुपर्नेछ ।
- नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत बजेट शसर्त अनुदान खर्च गर्न सकिनेछ ।
- उल्लेखित कार्यक्रमहरू शसर्त अनुदान पनि कार्यान्वयन हुन सक्नेछ ।

खण्ड ३

वित्तीय व्यवस्थापन, खर्च र अनुगमन

- उल्लेखित क्रियाकलापहरू नेपाल सरकारको शसर्त अनुदान, स्थानीय सरकारको स्वीकृत बजेट र स्थानीय सहभागिता समेतबाट कार्यान्वयन हुन सक्नेछ ।
- विद्यालयलाई दिइने अनुदान विद्यालयको खातामा निकासी दिई कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
- विद्यालयले आन्तरिक स्रोत समेतलाई परिचालन गरी क्रियाकलापलाई थप प्रभावकारी बनाउन सक्नेछन् ।
- जनसहभागितालाई पनि जोड दिईनेछ ।
- नगरस्तरमा सम्पन्न हुने कार्यक्रमहरू नगर शिक्षा शाखाले पेशकी लिई संचालन गर्नुपर्नेछ ।
- विद्यालयमा उपलब्ध अनुदान तोकिए बमोजिम खर्च गरी बिल भरपाई नगरपालिकामा अनिवार्य पेश गर्नुपर्नेछ । बिल, भरपाईका साथमा वडा कार्यालयको सिफारिस, कार्यक्रमको प्रतिवेदन र अनुगमनको प्रतिवेदन समेत राखी फछ्यौट गर्ने व्यवस्था मिलाउनुपर्नेछ ।
- कार्यक्रमको अनुगमन नगरकार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, शिक्षा अधिकृत वा स्रोतव्यक्तिहरूबाट हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- सबै प्रकारका शिक्षक, विद्यालय कर्मचारी, स.का. आदिको तलबभत्तामा हुने खर्चका लागि अन्य शिक्षकहरूको भै तलब माग फाराम भरी नगर शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखामा माग फाराम पेश गर्नुपर्नेछ ।

माई नगरपालिकाको मिति २०७६/१०/२६ गतेको निर्णयानुसार स्वीकृत भएको व्यहोरा प्रमाणित गरिन्छ ।

.....
श्री दिनानाथ लम्साल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत